

ЕКОНОМСКИ ИНСТИТУТ
ECONOMICS INSTITUTE

1947

DRUGI POLJOPRIVREDNI FORUM

HRANA ZA EVROPU

U SUSRET NOVOJ STRATEGIJI RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Subotica, 11–13. oktobar 2012.

UVODNE NAPOMENE: ZNAČAJ I NEOPHODNOST IZRADE NOVE STRATEGIJE RAZVOJA AGROPRIVREDE SRBIJE

Neophodnost izrade nove strategije agroprivrede

Dragan Šagovnović, generalni direktor Ekonomskog instituta

Ekonomski institut

- **Srpska ekonomska institucija**
- **Srpski razvojni institut**
- **Drugi Forum Hrana za Evropu**
  - **PANEL 1, Kako što bolje iskoristiti proizvodne i izvozne potencijale poljoprivrede i prehrambene industrije Srbije**
  - **PANEL 2, Iskustva tranzicionih zemalja u agroprivredi i po(r)uke za Srbiju**
  - **PANEL 3, Finansiranje malih i srednjih preduzeća u poljoprivredi i industrija hrane**
  - **PANEL 4, Osiguranje u poljoprivredi, preduslov za sigurnije poslovanje**
  - **PANEL 5, Zadrugarstvo**
- **Cilj Foruma**
  - **Hitno i ozbiljno pristupiti izradi nove strategije agroprivrede**

Značaj agroprivrede za Srbiju

- Element nacionalnog suvereniteta
- Najvažnija privredna delatnost u Srbiji
  - Bruto vrednost poljoprivredne proizvodnje 6 mlrd. dolara, odnosno 4,5 mlrd. evra
  - 23% srpskog izvoza uz stalno rastući suficit.

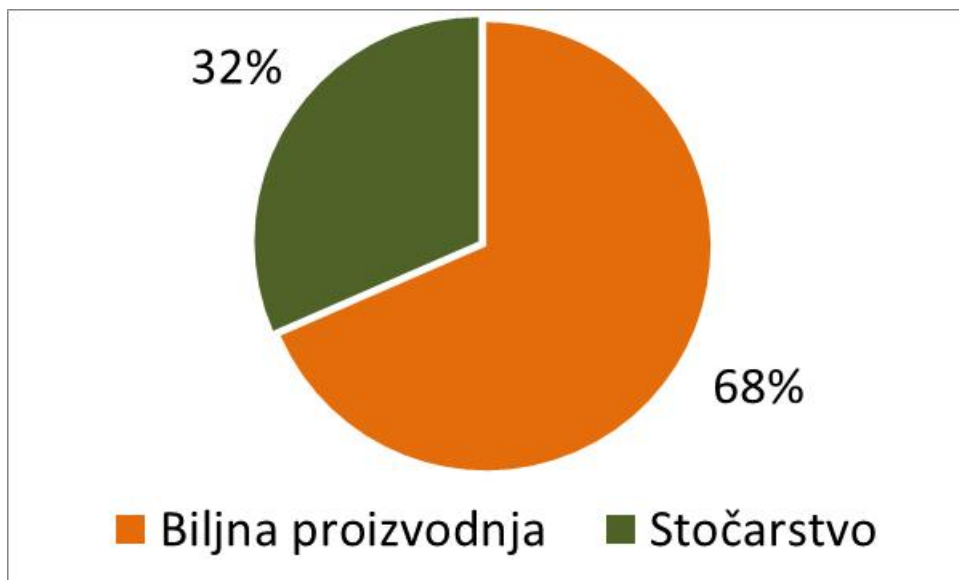
	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011
Izvoz	943	1.265	1.686	1.957	1.945	2.241	2.700
Uvoz	790	905	1.116	1.468	1.308	1.036	1.400
Suficit	153	360	570	489	637	1.205	1.300

- Suficit za prvih osam meseci 2012. godine 992,4 mil. evra
- Očekivani izvoz od 2,7 do 3 mlrd. evra (zalihe iz 2011. godine)
- **Angažuje preko trećine zaposlenih u Srbiji**
- **Generiše blizu 40% rasta bruto dodate vrednosti privrede Srbije od 2001. godine**

Agrarna struktura

- Ekstenzivna struktura agrarne proizvodnje

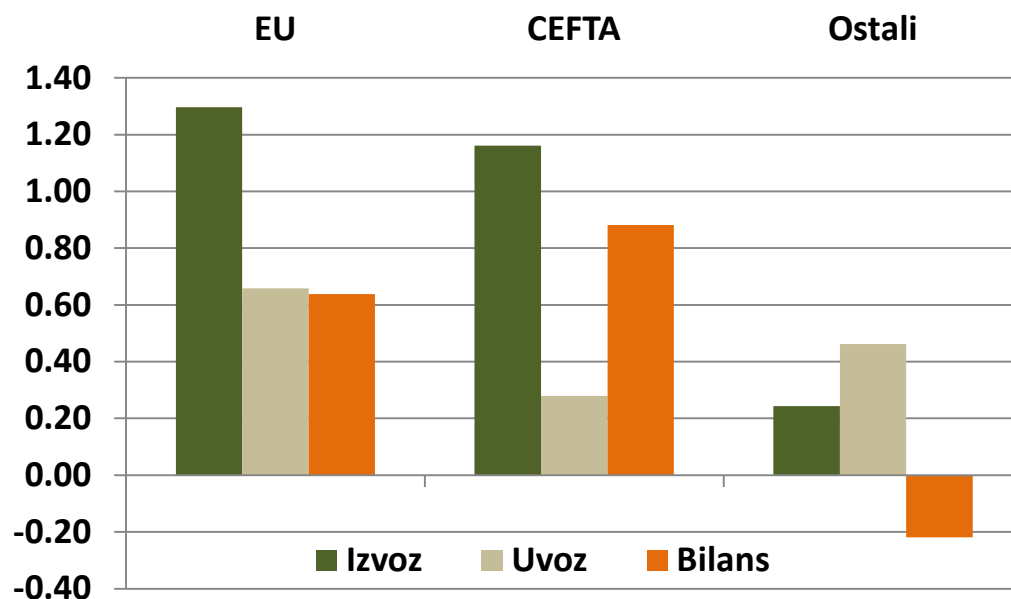
- 0,7 - 0,8 evra po kg. u izvozu
- 2,4 – 2,7 evra po kg. u uvozu

<i>Proizvod</i>	<i>Vrednost, USD</i>	<i>Učešće</i>
Kukuruz	1.540.939.477	26%
Svinjsko meso	480.216.598	8%
Kravlje mleko	470.637.625	8%
Goveđe meso	191.857.457	3%
Pšenica	375.538.246	6%
Soja	165.968.738	3%
Krompir	177.821.260	3%
Malina	170.523.413	3%
Suncokret	150.248.392	3%
Šljiva	119.854.497	2%
UKUPNO	5.915.703.949	65%

Spoljnotrgovinska orijentacija srpskog agrara

- EU najveći spoljnotrgovinski partner
- Najveći deo suficita generisan iz razmene sa zemljama CEFTA
- Uvoz iz zemalja van CEFTA i EU

Manje loš, ne znači dobar

- **Visoka relevantnost agroprivrede uslovljena je povoljnim prirodnim uslovima, drastičnim smanjenjem industrijske proizvodnje u celini i smanjenim mogućnostima zapošljavanja u drugim sektorima**
- **Industrijska proizvodnja u Srbiji**
  - 1999. na nivou od 34% proizvodnje iz 1989. godine
  - 2011. na nivou od 40% proizvodnje iz 1989. godine
  - Rast industrijske proizvodnje 5,5% u poslednjih 12 godina
- **Smanjenje zaposlenost u Srbiji od 26%**
  - Smanjenje od 1989. do 1999. iznosi 12%
  - Smanjenje od 1999. do 2011. iznosi 14%

Osnovna ograničenja

- **Dominiraju proizvodi nižeg stepena dodate vrednosti**
- **Struktura poseda**
- **Neregulisani svojinski odnosi**
- **Tehničko-tehnološki zaostatak**
- **Standardi i procedure kvaliteta i bezbednosti hrane**
- **Strategijski neopredeljen i nestabilan sistem podrške**
- **Nosioci aktivnosti**

Produktivnost srpskog agrara

- **Produktivnost merena prosečnim prinosima ratarskih proizvoda i mleka, Srbija=100**

	Žita, ukupno	Pšenica	Kukuruz	Suncokret	Soja	Šećerna repa	Mlečnost
Srbija	100	100	100	100	100	100	100
EU	111	150	130	75	117	154	232
Albanija	93	111	106	79	71	44	97
Austrija	133	136	200	113	117	154	229
BiH	98	106	96	38	92	39	97
Mađarska	102	106	121	83	96	118	257
Slovenija	115	111	147	58	121	0	218
Hrvatska	133	144	138	96	104	116	145

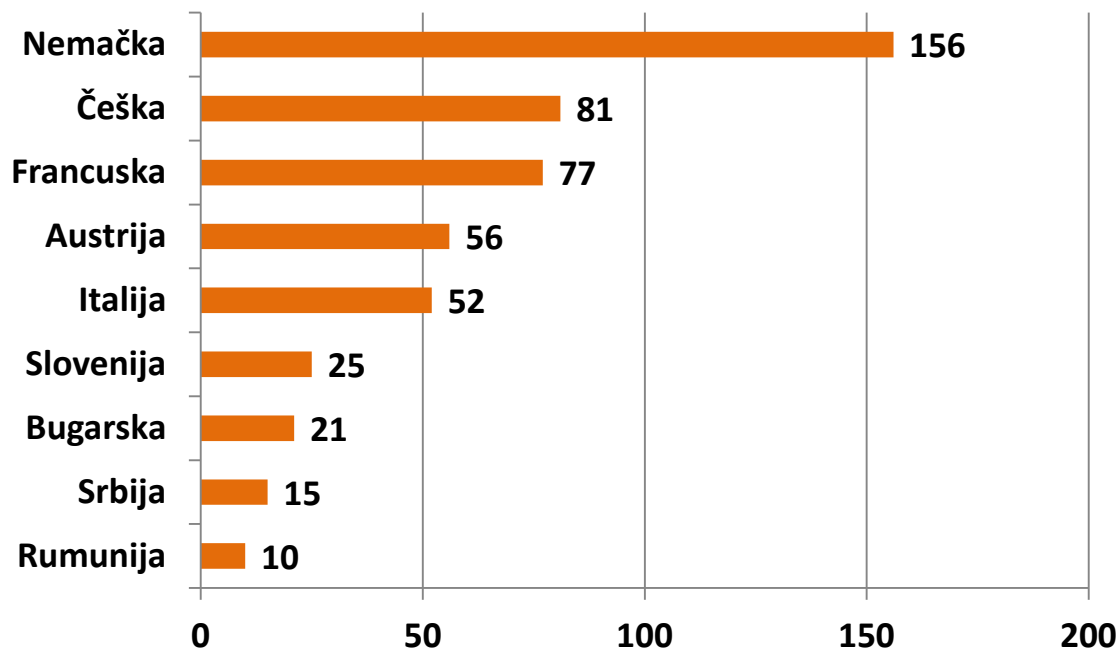
Produktivnost srpskog agrara

- Produktivnost merena ostvarenom proizvodnjom po radno angažovanom radniku, Srbija = 100

	Žita	Šećerna repa	Jabuka	Mleko	Meso
Srbija	100	100	100	100	100
EU 27	220	269	283	628	393
Rumunija	36	7	33	72	33
Bugarska	94		17	94	47
Slovenija	36		67	253	120
Italija	81	48	333	328	240
Austrija	186	350	533	675	400
Francuska	442	707	383	853	427
Češka	327	405	217	672	320
Nemačka	514	850	333	1.663	993

Produktivnost srpskog agrara

- Broj stanovnika koje hrani jedan poljoprivrednik

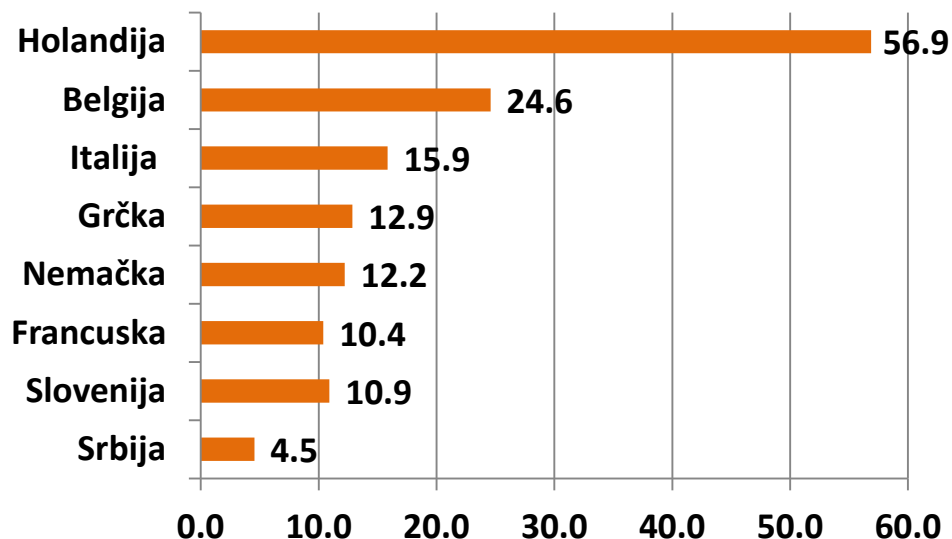

Agroprivreda, neiskorišćen potencijal

- **EU 15**
  - Bruto vrednost proizvodnje, 282 mlrd. evra
  - Obradive površine, 127 miliona hektara
  - Prosečna vrednost po hektaru, 2.227 evra
- **EU 27**
  - Bruto vrednost proizvodnje, 334 mlrd. evra
  - Obradive površine, 178 miliona hektara
  - Prosečna vrednost po hektaru, 1.873 evra
- **Potencijal srpske agroprivrede**
  - Sa prosečnim vrednostima agrarne proizvodnje po hektaru, Srbija bi mogla da više nego udvostruči bruto vrednost poljoprivredne proizvodnje
  - Umesto današnjih 4,5 bruto vrednost poljoprivredne proizvodnje 11 milijardi evra, samo na nivou proseka uprkos daleko boljih prirodnih predispozicija

Potencijal srpske agroprivrede, odabrane zemlje

- Bruto poljoprivredna proizvodnja u Srbiji sa prosečnim vrednostima proizvodnje po hektaru odabranih zemalja

- Srbija je zemlja sa ukupnim bruto domaćim proizvodom od 31 mlrd. evra, spoljnim dugom od 24,5 mlrd. evra i javnim dugom od 15,5 mlrd. evra

Nova strategija agroprivrede

- **Strategija agroprivrede a ne strategija poljoprivrede**
  - Dokument od nacionalnog značaja, usvojen od strane Narodne skupštine
  - Osnov za vođenje agrarne politike orijentisane na kvalitet, rast produktivnosti i proizvode višeg stepena dodate vrednosti
  - Hitnost i sveobuhvatnost u izradi, ali i periodi i indikatori provere realizacije strategije
- **Mere, koje je neophodno preduzeti, a koje moraju biti izvedene iz nove strategije agroprivrede**
  - Unapređenje evidencije, statistike i kontrole u proizvodnji i prometu agrarnih proizvoda
  - Veća podrška, primarno bazirana na strategiji razvoja, promeni agrarne strukture i povećanju konkurentnosti, a ne vremenskim uslovima i predizbornim kampanjama
  - Podrška investicijama u poljoprivrednu infrastrukturu, mehanizaciju, opremu i objekte
  - Stabilizacija tržišta kroz sistem javnih skladišta i robnih zapisa
  - Fond za zemljište
  - Restrukturiranje, uključujući i spajanje i pripajanje i korporativizaciju poljoprivrednih preduzeća
  - Stimulisanje udruživanja i zadrugarstva
  - Edukacija svih učesnika u lancu vrednosti
- **Ukupna reindustrijalizacija Srbije usaglašena sa novom strategijom agroprivrede**